Published on *Federació Catalana de Ciclisme* (https://www.ciclisme.cat)

06/09/2014
Pista

Història del velòdrom de Barcelona

Després d´anys i molt de temps de reivindicacions, la ciutat de Barcelona enllestí el seu velòdrom municipal al districte d´ Horta-Guinardó, als contraforts de la muntanya de Collserola. El nou equipament s´ ubicà en el marc de les obres per conformar la candidatura de Barcelona als Jocs Olímpics de l´ any 1992.
El velòdrom municipal de Barcelona es situà a l´àrea de la Vall d´ Hebron. En aquest perímetre es celebraren, a més de les proves de ciclisme en pista, les competicions de tenis, arc i voleibol més pilota basca.

Els pares del velòdrom

Varis noms foren els catalitzadors de l´obra. Els arquitectes catalans Esteban Borrell i Francesc Rius foren els encarregats d´adaptar el velòdrom a l´entorn. En el triangle en desnivell format pel Passeig de la Vall d´Hebron, les Llars Mundet i el Parc del Laberint, els dos arquitectes idearen una estructura circular sobre una colina del 8% de desnivell, fet que afavorí dos nivells d´ accés, un més baix al costat mar i l´ altre més alt als contraforts de Collserola.

L´entorn fou habilitat per l´urbanista Eduard Bru qui completà visualment el velòdrom dins del paisatge en un entorn equilibrat i harmoniós amb la integració del propi bloc del velòdrom a la muntanya més la contribució d´escultures. Fou un treball sobre un terreny de 5,3 hectàrees de les quals 1,2 foren ocupades per l´edifici principal.
La pista fou obra de l´ arquitecte Herbert Schürmann. Nascut a Munic en 1925, Schürmann treballà a velòdroms que acolliren la competició de ciclisme de pista als Jocs Olímpics de Roma (1960), Mèxic (1964), Munic (1972) i Seül (1988) abans de Barcelona. També fou arquitecte de velòdroms a Berlín, Zurich, Riad, Munic, Cali, Milà, Copenhaguen, Detroit, Londres, París, Viena i Grenoble.
L´ anella dissenyada pel muniquès fou en una primera versió de 250 metres de diàmetre i set d´ amplada. La seva distribució incorporà quatre parts, dues rectes de 45,9 metres i dos peralts de 79,1 metres. La pista fou recoberta per 72.000 metres de làmines de fusta d´afzèlia, un tipus d´ arbre originari del Camerun, que en el cas del velòdrom de Barcelona li valgueren grans elogis sobre la seva rapidesa. La construcció requerí de 92.000 kilograms de ciment i 310.000 kilograms de ferro.
La inversió s´estimà en 350 milions de pessetes, més de dos milions d´ euros, en la seva construcció sumats als 150 milions de pessetes pel seu acondiciament. D´aquesta inversió 87 milions arribaren del Consell Superior d´Esports. El velòdrom incorporà fins tres accessos i un pàrquing per 563 cotxes. El primer aforament de la pista arribà a les 3.800 persones i als seus baixos habilità 16 vestuaris. Un any després de la seva inauguració, el velòdrom rebé el premi FAD d´ arquitectura. Pels Jocs Olímpics la capacitat arribà als 6.400 persones.

Els inicis competitius i el centre de tecnificació

El dia 16 de juliol de 1984 Juanjo Garayalde, membre de la comissió tècnica de la UCI, homologà els 250 metres de pista poques setmanes abans d´ iniciar-se els Campionats del Món de ciclisme de pista, una cita que obrí internacionalment la instal·lació que seguidament acollí els Campionats d´ Espanya de l´especialitat amb motiu de les festes de la Mercè.
El Mundials arrancaren amb el velocista suís Robert Dill-Bandi, el primer campió de la competició al guanyar la final de keirin on el gran favorit, el també suís Urs Freuler, fou sorprès. Freuler aconseguí l´or a la puntuació i el mític Koichi Nagano aconseguí aquells dies d´agost el seu vuitè títol mundial de velocitat. Al balanç per països Suïssa i els Estats Units encapçalaren la taula de medalles.
L´any següent començà el Trofeu Ciutat de Barcelona, una cita més o menys fixa que es mantingué sempre als voltants de les Festes de la Mercè. En 1986 es disputà una singular competició que vinculava directament la instal·lació amb la futura cita olímpica. Sota el nom d´ «Objectiu 92» es celebrà una sèrie de curses de tall olímpic. El velòdrom acollí també els Campionats d´ Espanya de mig fons amb la retransmissió en directe de TV3 i Televisió Espanyola.
Tal com estava definit als criteris generals d'utilització del velòdrom, l'activitat ciclista havia de ser l'activitat prioritària de l´ instal·lació i la promoció esportiva, un element bàsic pel seu futur. Així fou com la Federació Catalana de Ciclisme adquirí davant de l' Ajuntament de Barcelona el compromís de la creació d'un Centre de Perfeccionament de ciclisme amb el nom de Escola Catalana que es va formalitzar al juny de 1985 , sota la direcció de Miquel Poblet sent els primers tècnics, Jordi Clarós, Alfred Esmatges , Xavier Rafols i Joan Coma. El 1987 el nombre d'alumnes va ser de 135 sent l'embrió del Centre de Tecnificació creat al 1988. El projecte tenia per horitzó primer la detecció i formació de talents per als Jocs Olímpics de 1992 que estaven recent adjudicats a Barcelona.
El centre serví en un inici pel seguiment dels millors ciclistes sorgits dels Clubs de Catalunya. I dins la seva estructura passaren els millors tècnics, Miquel Poblet, Alfred Esmatges, Jordi Clarós, Xavier Ràfols, Gabriel Mas, Jaume Mas, Miquel Arbós, Xavier Gil, Jaume Hernández, Joan Medina, Enric Yus, i darrerament Marta Vilajosana i Joan Pedro Carretero, entre d´ altres. Per les seves mans passaren els campions Josep Antoni Escuredo, Carles Torrent, Isaac Gálvez, Jaume Hernández, Angel Edo, Ginés Salmeron, Joan Antoni Flecha, José Guillen, , Rafel Milà, ciclistes que foren professionals, més Antoni Gil Betancourt, Alfred Moreno, Jonathan Garrido, Xavi Gil, Itmar Esteban, Raúl Martínez, Joan Font, Marta Vilajosana, Débora Gálvez, Albert Capdeferro , Felipe Guijosa, Diego Maya, Alfred Damunt,

Eva Diéguez, Jaume Yus i Marc Prat. Es calcula que més de 1.000 alumnes han passat per la institució. Coincidint amb el nou centre de tecnificació, el velòdrom fou seu de proves de 24 hores de pista, competicions llargues i denses organitzades per l´ Esport Ciclista Barcelona que s´ amenitzaren amb actuacions musicals per tenir el públic motivat. El 1988 es celebraren uns Campionats d´ Espanya molt importants doncs donaren els noms que competirien als Jocs Olímpics de Seül. La falta de públic reduí el format de 24 hores a sis hores, primer, i dues hores, finalment. Normalment aquestes jornades inclogueren curses d´ eliminació, velocitat, fons darrere moto, americana i keirin.
Entre el 19 i 22 de setembre de 1991 es disputà una singular cursa que fou el principal test preolímpic. La prova serví per mesurar en temps real les prestacions de la instal·lació i a més fou banc de proves per les figures que assistiren al torneig, entre d´ altres Jens Lehman, Jens Fiedler, Victor Rjaksinski i Leontien Van Moorsel. Al quilòmetre José Antonio Escuredo fou quart. Segons les delegacions i àrbitres, fets com la humitat relliscosa de la línia blava podien suposar un problema a les tardes de competició olímpica que ocupà durant els darrers dies de juliol de 1992 tota l´ atenció del ciclisme mundial. Els Jocs de Barcelona foren els jocs de José Manuel Moreno, primera medalla d´or espanyola a les Olimpíades però també els jocs de Jens Fiedler, Chris Boardman , Petra Rossner, Giovanni Lombardi i Erika Salumae.
Els anys daurats de Miguel Indurain tingueren també el seu reflex al velòdrom. El cinc cops guanyador del Tour prengué part a un parell d´edicions del Trofeu Ciutat de Barcelona amb la participació d´ altres estrelles de la carretera com Melcior Mauri, Gianni Bugno o Pedro Delgado, en vetllades de fi d´ estiu amb la particularitat de veure grans noms sobre bicicletes de pista. Foren jornades de gran afluència de públic.
Des de 2004 el velòdrom s·establí com seu permanent de la Federació Catalana de Ciclisme. Durant aquest temps la instal·lació fou escenari de Campionats de Catalunya de totes les categories, alguna edició dels Campionats d´ Espanya de categories inferiors, Copes d´ Espanya i mànigues de la Lliga Catalana de pista. El Trofeu Ciutat de Barcelona es continuà celebrant amb parèntesi, en ocasions coincidint amb la Copa d´ Europa de pista i d´ altres en fórmula de memorial per recordar Isaac Gálvez, mort mentre competia a Bèlgica. Al igual que Gálvez, el velòdrom també ha servit, més recentment, per acollir dues edicions del Memorial Miquel Poblet, el millor ciclista català de la història i un dels impulsors per la creació del recinte.

Aquest dissabte, amb motiu del 30 ainiversari d´ aquest edifici, es podrà gaudir de varis plafons informatius sobre la història del velòdrom barceloní.

---

[1]

Links
[1] https://www.ciclisme.cat/printpdf/node/3006946